

USTAWA

z dnia 30 sierpnia 1996 r.

o zmianie ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży oraz o zmianie niektórych innych ustaw.

Art. 1. W ustawie z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. Nr 17, poz. 78 i z 1995 r. Nr 66 poz. 334) wprowadza się następujące zmiany:

1) preambuła otrzymuje brzmienie:

„Uznając, że życie jest fundamentalnym dobrem człowieka, a troska o życie i zdrowie należy do podstawowych obowiązków państwa, społeczeństwa i obywatela; uznając prawo każdego do odpowiedzialnego decydowania o posiadaniu dzieci oraz prawo dostępu do informacji, edukacji, poradnictwa i środków umożliwiających korzystanie z tego prawa, stanowi się, co następuje:”;

2) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Prawo do życia podlega ochronie, w tym również w fazie prenatalnej w granicach określonych w ustawie.”;

3) w art. 2:

a) w ust. 1:

- w zdaniu pierwszym wyrazy „opieki socjalnej, medycznej i prawnej” zastępuje się wyrazami „opieki medycznej, socjalnej i prawnej”,
- pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) opiekę prenatalną nad płodem oraz opiekę medyczną nad kobietą w ciąży,”

— pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) dostęp do szczegółowych informacji na temat uprawnień, zasiłków i świadczeń przysługujących kobietom w ciąży, matkom, ojcom oraz ich dzieciom oraz do informacji dotyczących instytucji i organizacji pomagających w rozwiązywaniu problemów psychologicznych i społecznych, a także zajmujących się sprawami przysposobienia.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Organy administracji rządowej oraz samorządu terytorialnego, w zakresie swoich kompetencji określonych w przepisach szczególnych, są zobowiązane zapewnić swobodny dostęp do informacji i badań prenatalnych, szczególnie wtedy, gdy istnieje podwyższone ryzyko bądź podejrzenie wystąpienia wady genetycznej lub rozwojowej płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej życiu płodu.”;

4) w art. 4:

a) w ust. 1 wyraz „poczętego” zastępuje się wyrazami „w fazie prenatalnej”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Edukacji Narodowej wprowadzi do nauczania szkolnego przedmiot «Wiedza o życiu seksualnym człowieka».”,

c) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Minister Edukacji Narodowej w porozumieniu z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej ustali zakres treści programowych przedmiotu, zawartych także w podstawie programowej kształcenia ogólnego, oraz wprowadzi do systemu dokształcania i doskonalenia nauczycieli tematykę z zakresu wiedzy o życiu seksualnym człowieka.”;

5) po art. 4 dodaje się art. 4a—4c w brzmieniu:

„Art. 4a. 1. Przerwanie ciąży może być dokonane wyłącznie przez lekarza, w przypadku gdy:

- 1) ciąża stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej,
- 2) badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu,
- 3) zachodzi uzasadnione podejrzenie, że ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego,
- 4) kobieta ciężarna znajduje się w ciężkich warunkach życiowych lub trudnej sytuacji osobistej.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 pkt 2 przerwania ciąży jest dopuszczalne do chwili osiągnięcia przez płód

zdolności do samodzielnego życia poza organizmem kobiety ciężarnej; w przypadku określonym w ust. 1 pkt 3 lub 4, jeżeli od początku ciąży nie upłynęło więcej niż 12 tygodni.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, przerwania ciąży dokonuje lekarz w szpitalu.

4. Do przerwania ciąży wymagana jest pisemna zgoda kobiety. W przypadku małoletniej lub kobiety ubezwłasnowolnionej całkowicie wymagana jest pisemna zgoda jej przedstawiciela ustawowego. W przypadku małoletniej powyżej 13 roku życia wymagana jest również pisemna zgoda tej osoby. W przypadku małoletniej poniżej 13 roku życia wymagana jest zgoda sądu opiekuńczego, a małoletnia ma prawo do wyrażenia własnej opinii. W przypadku kobiety ubezwłasnowolnionej całkowicie wymagana jest także pisemna zgoda tej osoby, chyba że na wyrażenie zgody nie pozwala stan jej zdrowia psychicznego. W razie braku zgody przedstawiciela ustawowego, do przerwania ciąży wymagana jest zgoda sądu opiekuńczego.

5. Wystąpienie okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, stwierdza inny lekarz niż dokonujący przerwania ciąży, chyba że ciąża zagraża bezpośrednio życiu kobiety. Okoliczność, o której mowa w ust. 1 pkt 3, stwierdza prokurator.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, kobieta składa pisemne oświadczenie, a ponadto zaświadczenie o odbytej konsultacji u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, innego niż dokonujący przerwania ciąży, lub u innej wybranej przez siebie uprawnionej osoby. Przerwanie ciąży może być dokonane, jeżeli kobieta podtrzymuje zamiar przerwania ciąży po upływie 3 dni od konsultacji.

7. Celem konsultacji, o której mowa w ust. 6, jest w szczególności ustalenie sytuacji zdrowotnej i życiowej kobiety, pomoc w rozwiązaniu jej problemów, między innymi poprzez wskazanie dostępnych form pomocy przysługujących kobietom w związku z ciążą i po urodzeniu dziecka, poinformowanie kobiety o ochronie prawnej życia w fazie prenatalnej, o aspektach medycznych ciąży oraz przerwania ciąży, a także o środkach i metodach antykoncepcyjnych. Za zgodą kobiety w konsultacji może wziąć udział jej partner, członek rodziny lub inna bliska osoba.

8. Do prywatnych gabinetów lekarskich, w których dokonuje się przerwania ciąży

ży, w zakresie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia gabinetu prywatnego, oraz w zakresie dotyczącym dokumentacji medycznej i sprawowania kontroli nad tymi gabinetami stosuje się odrębne przepisy.

9. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje zawodowe lekarzy, uprawniające do dokonania przerwania ciąży, oraz kwalifikacje lekarzy, o których mowa w ust. 5.

10. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje innych niż lekarz osób uprawnionych do przeprowadzania konsultacji, o których mowa w ust. 6, sposób tworzenia list osób konsultujących oraz sposób i tryb przeprowadzania konsultacji.

Art. 4b. Osobom objętym ubezpieczeniem społecznym i osobom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów do bezpłatnej opieki leczniczej przysługuje prawo do bezpłatnego przerwania ciąży w publicznym zakładzie opieki zdrowotnej.

Art. 4c. 1. Osoby wykonujące czynności wynikające z ustawy są obowiązane do zachowania w tajemnicy wszystkiego, o czym powzięły wiadomość w związku z wykonywaniem tych czynności, stosownie do odrębnych przepisów.

2. W razie zawinionego ujawnienia wiadomości, o których mowa w ust. 1, sąd może przyznać osobie poszkodowanej odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.”;

6) w art. 9 wyrazy „30 czerwca” zastępuje się wyrazami „31 lipca”.

Art. 2. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. — Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509 oraz z 1995 r. Nr 83, poz. 417) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 skreśla się § 2;

2) w art. 446¹ po kropce dodaje się nowe zdanie w brzmieniu:

„Dziecko nie może dochodzić tych roszczeń w stosunku do matki.”

Art. 3. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1969 r. — Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, z 1979 r. Nr 15, poz. 97, z 1982 r. Nr 16, poz. 125, Nr 40, poz. 271 i Nr 41, poz. 273, z 1983 r. Nr 6, poz. 35 i Nr 44, poz. 203, z 1985 r. Nr 4, poz. 15 i Nr 23, poz. 100, z 1987 r. Nr 14, poz. 83, z 1988 r. Nr 20, poz. 135, z 1989 r. Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 14, poz. 84 i Nr 72, poz. 422, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 126, poz. 615 oraz z 1995 r. Nr 95, poz. 475) wprowadza się następujące zmiany:

1) skreśla się art. 23b;

2) skreśla się art. 149a i 149b;

3) po art. 152 dodaje się art. 152a i 152b w brzmieniu:

„Art. 152a. § 1. Kto stosując przemoc wobec kobiety ciężarnej lub w inny sposób bez jej zgody przerywa ciążę albo przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza kobietę ciążarną do przerwania ciąży,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.

§ 2. Kto dopuszcza się czynu określonego w § 1, gdy płód osiągnął zdolność do samodzielnego życia poza organizmem kobiety ciężarnej, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 10.

Art. 152b. § 1. Kto za zgodą kobiety, lecz z naruszeniem przepisów ustawy, przerywa jej ciążę,

podlega karze pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto udziela kobiecie ciężarnej pomocy w przerywaniu ciąży z naruszeniem przepisów ustawy.

§ 3. Kto dopuszcza się czynu określonego w § 1 lub § 2, gdy płód osiągnął zdolność do samodzielnego życia poza organizmem kobiety ciężarnej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 8.”;

4) skreśla się art. 156a;

5) art. 157 otrzymuje brzmienie:

„Art. 157. § 1. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 152b § 1, § 2 lub w art. 156 § 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§ 2. Jeżeli następstwem czynu określonego w art. 152a, art. 152b § 3 lub art. 155 § 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 2.”

Art. 4. W ustawie z dnia 27 września 1991 r. o zasadach odpłatności za leki i artykuły sanitarne (Dz. U.

Nr 94, poz. 422, z 1994 r. Nr 111, poz. 535 i z 1995 r. Nr 138, poz. 684) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 po wyrazie „leki” dodaje się wyrazy „, środki antykoncepcyjne”;

2) w art. 2 po pkt 6 dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) środki antykoncepcyjne — oznacza środki farmaceutyczne stosowane w antykoncepcji.”;

3) w art. 4:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W aptekach ogólnodostępnych oraz w aptekach zakładowych podległych Ministrom: Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, a także w aptekach zakładowych przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”, leki podstawowe, uzupełniające, recepturowe i środki antykoncepcyjne są wydawane osobom uprawnionym na podstawie recepty:

- 1) po wniesieniu opłaty ryczałtowej — za leki podstawowe i recepturowe,
- 2) za odpłatnością w wysokości 30% albo 50% ceny — za leki uzupełniające i środki antykoncepcyjne.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Leki i środki antykoncepcyjne nie wymienione w ust. 1 wydawane są za pełną odpłatnością.”,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej i Naczelnej Rady Aptekarskiej ustala, w drodze rozporządzenia, wykazy leków podstawowych, uzupełniających i środków antykoncepcyjnych oraz określa wysokość odpłatności za leki uzupełniające i środki antykoncepcyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 2. Wykazy te aktualizowane są raz w roku; częstsze zmiany mogą dotyczyć wyłącznie rozszerzenia wykazu o nowe leki.”;

4) w art. 5 w ust. 2 po wyrazie „leku” dodaje się wyrazy „lub środka antykoncepcyjnego”;

5) w art. 6:

a) w ust. 1 po wyrazie „Leki” dodaje się wyrazy „lub środki antykoncepcyjne”,

b) w ust. 2 po wyrazach „o przepisanych lekach” dodaje się wyrazy „, środkach antykoncepcyjnych”,

c) w ust. 5 po wyrazach „do nabycia leku” dodaje się wyrazy „lub środka antykoncepcyjnego”;

6) w art. 7 po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do środków antykoncepcyjnych.”;

7) w art. 12 w ust. 1 po wyrazie „leków” dodaje się wyrazy „, środków antykoncepcyjnych”;

8) w art. 12a w ust. 1 po kropce dodaje się nowe zdanie w brzmieniu:

„Refundacja obejmuje również cenę środka antykoncepcyjnego wydawanego «osobie uprawnionej» za częściową odpłatnością.”

Art. 5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej ogłosi w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej jednolity tekst ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży oraz ustawy z dnia 27 września 1991 r. o zasadach odpłatności za leki i artykuły sanitarne, z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z tym że przepis art. 4 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu ustalonym niniejszą ustawą, wchodzi w życie z dniem 1 września 1997 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*